

LA VEU DEL VALLÈS

SETMANARI IL·LUSTRAT

LITERARI Y DEFENSOR DELS INTERESSOS MORALS Y MATERIALS DE LA COMARCA

El tenor Constantí

Lo diumenge prop pasat conseguí una nova y llegítima ovació lo notable tenor catalá N' Angel Font de Constantí, cantant en lo teatre dels Camps de Sabadell, lo quart acte de *L' Ebreca* y l' ópera *I Pagliacci*, ahont raya una altura inimitable. Los aplausos no cesaren durant la funció y se li prodigaren per lo distinguit públich qu' omplía lo teatre.

Aquest afortunat tenor ha tingut la sort de contar per éxits las representacions en que ha pres part. Curta es la seva historia artística, pero no ha pogut ser mes aprofitada ni provechosa, cual proba es la de no haber estat sense contracte cap temporada. Pensionat per la Diputació de Barcelona y acabats sos estudis en Italia, fou sentit per lo mestre Goula y feu lo debut ab son fill en lo teatre Principal de Valencia en l' ópera *L' Ebreca*. Desde allavors lo tenor Constantí entrá de plé en la carrera ar-

tística ab tan bona sort comensada, puig l' éxit de son *debut* feu qu' en aquell teatre tingué de cantar 26 vegadas *Cavallería Rusticana*. De Valencia pasá á Alicante, ahont los seus triomfs se contaren per representacions, com en totas parts, després fou á Logroño, cantant *Lucia* junt ab la *diva* Huguet, y després en Barcelona fou contractat pera Milán y allí pera América, no acceptant aquesta derrera contracta. Antes y després de haber cantat *La Dolores* altres tenors fou contractat en Barcelona y repetí aquesta ópera 79 nits, al cap de las cuales y fatigat de la mateixa obra acceptá la contracta pera Argelia ahont cantá *Carmen* y *L' Ebreca*. De retorn cantá en Reus, Valladolid y Valencia, especialment en aquesta última ciutat, ahont acabá la temporada y se feu ovacionar ab las óperas *Aida*, *Loengrin*, *Pagliacci* y *Cavallería*. De Valencia pasá escriturat á Vitoria per cantar junt ab la eminent Elena Fons, en cual teatre se li feu lo regalo de una preciosa corona, fora de

benefici, lo que proba lo entusiasme del públich.

Tal es la curta carrera artística del novell tenor, quals éxits li aseguran un porvenir reservat sols als astres de primera magnitut.

TIPOS DE LA PAYRAL FAMILIA CATALANA

La tia del Mas Riu-d'or

¡Casat en sochl...! Que m'hi dieu?

Modisme popular.

Es aquesta una filla de la casa de pagés, casada ab l' hereu d' altre llar payral de la comarca ó de comarca vehina.

Criada á l' escalfor del caliu de la llar de la casa de camp, va arribar al temps que, las noyas son per un rey, y ab sos divuyt abrils, son bon pamet, sas miradas modestas, sa elegant y vliucadissa cintura, son peuet de pesol, sa ma de fulla de rosa, sa boqueta de claveil, y llurs altres mil atractius y gracias, qual nom saber no importa (que diria en Cervantes) va fer obrir uns ulls com unas tronjas á més de cent joves.

Va anar á festa major al poble de T... y allí la va coneixer lo qu' es avuy son marit y li va fletxar lo cor. Li va semblar que faria per casa, li va dir ballant las primeras finesas y no se va pas fer esquerpa, fentli concebir esperansas. Animát y pregát per sons pares de que es casés; puig se feyan vells y per altre part éll ja tenia lo temps ben bé per ferho y á més volían que no es perdés lo nom de la casa conservantse per línia recta, los hi va indicar que la Mariona de Mas Pilans era la que li agradava. Sent del beneplácit y gust de son pare, aquest mateix, acompanyat del seu germá capellá li va demanar sa ma entrevistantse ab los pares d' ella quedant abdos parts convingudas en principi y de paraula. La xicota li

va semblar guapot, ben plantat, bon xicot y á més rich hereu y vá donar sa voluntat. Van festeixar alguns mesos, van seguir algunas festas majors lluhint ella l' anell, se van escriurer dos dotzenas de cartas ab paraulas de sucrecandi y mel y després d' haberse tirat las amonestacions, fets los capítols, las robas, entrega de joyas y los pares d' éll haber lluhit la casa y parat lo quarto de nuvis, citaren fetxa casantse. De la festa de sas bodas encara avuy s' en parla. May á c' an Riu-d' or si había vist tal gentada. Abdós familias van tirar la casa per la finestra y la festa resultá un verdader aconceixement. La cosa s' ho mereixia, no hi ha que dirho. Na Mariona diu que semblava un seraff. Lo nuvi un verdader caballer. La comitiva espléndida.

Avuy los tenim ja afillats y trevallant en profit de la casa y de la nova generació de que ells son soca. Ella contenta de son destí fent á son home lo consol y felicitat teixintli la meytat de sa vida sobre la terra, y éll content de sa elecció y estimántsela cada jorn més.

A casa seva no més hi vá per las festas majors y aconceixements de familia, per reforsar y no deixar perdre may lo carinyo de la primitiva llar. D' abdugas sentireu qu' en diu á casa; l' una la de son bressol, l' altre la de son destí. A la primera hi va á consolar y renovellar l' amor en vers los seus pares, si encara viuen, puig avuy que té fills propis coneix més que may lo molt que costém als autors de nostres días y més que may vol pagarlosi ab son carinyo.

Tal es, lo casament del bras que generalment toca per rahó natural á tolas las fillas externas de la casa de camp que, deixant en ella sons pares, germá gran y á voltas algun altre individuo familiar y sepultanthi sons recorts de joventut, sas esperansas, ilusions, somnis, lo tot del seu passat, ha anat á portar l' esperansa lo consol á altre casa forastera per dirne la casa seva, per cohar sota sons trespols las costums, l' exemple, la fé, l' amor d' altre nova nissaga; per sentirhi ressonar l' dols nom de mare, per aclucarhi sons ulls qu

complerta sa tasca tinga á be cridarla son
Deu.

EMILI PASCUAL AMIGÓ.

Torre-Blanca (Bruch) 1897.

FORSA BRUTA ⁽¹⁾

Si vostés la forsa bruta
encara no han comprés bé,
escoltinme una estoneta
y jo 'ls la explicaré.

Forsa bruta es una argolla
que sol posá 'l potentat
á na 'l coll de la gent pobre
per roba'ls la llibertat.

Forsa bruta es la cadena
que lliga los peus y mans
convertint á tots los debils
ab gossos dels seus tirnas.

Forsa bruta son dos frases
qu' aborreix tot cor honrat,
forsa bruta es lo que mata
á tota la humanitat.

L' us malvat d' aqueixa forsa
tants grans mals ha produhit
que si á conta 'ls me posava
no acabava en tota nit:

perque es tant lo que se emplea
avuy eix medi asquerós
que contar los seus efectes
fins resulta vergonyós.

¡Ay del home que naix pobre,
més valdria no hagués nat!
ay del pobre que 'l pa menja
ab suhor del front regat

si aquell que l' hi proporciona
es un mercadé y l' hi plau
convertir á na 'l que lluyta
per la vida, en son esclau.

No n' hi ha prou de cumplir tractes
y pagar sense rahóns,
vol també qu' instrument sia
de las sevas ambissions.

Vol qu' indignament l' ajudi
á guanyar fama y dinés
¡encar que la consciencia
del pobre dicti 'l revés!

¡Ah malvats! ah gent dolenta
qu' aquest món empastiféu!

(1) Poesía recitada en una Vetllada que celebrá
la societat "La Pau" de Mollet.

temeu la justa venjansa
del castich qu' os dara Deu!

Temeu també aquella hora
en que próxims á la mort
á la imaginació vostre
acudirán mil recorts

y 'n un rabiós desvari
comprendreu qu' habeu estat
uns negres tota la vida
en país civilisat.

¡Que! no us diu res la consciencia.
quant algún pobre troveu
y vos diu que de cap modo
pot fer lo que l' hi forseu?

No vos diu que l' home es libre
perque Deu ja l' en va fer,
y ningú pot exigirli
lo anar quantre son deber?

Si aixó no us diu la consciencia
com á tot home honrat diu
no més hi há una contesta:
confessar que no 'n teniu.

'Neu fent, 'neu fent, miserables;
miserables cuberts d' or;
'neu fent y mostreu al poble
que no teniu gens de cor.

'Neu fent, mes temeu lo día
que 'l poble tingui plé 'l pap
y cansat de despotisme
valerós aixequi 'l cap.

Temeu, temeu l' embestida
del lleó quant ha lograt
rompre 'ls ferros de la gavia
que 'l tenia apresonat.

Temeulo, qu' un cop es lliure
destrossa sens compassió
y á na 'l primer que devora
es á na 'l seu domadó.

Domadors... aneu alerta,
camineu ab los peus plans
perque molts lleons, esperan
devorar á sos tiráns.

J. SANTAMARIA VINYALS.

CRÓNICA

Referent á las milloras que diguerem en
nostre número anterior, que se habian fet en
l' endent de la Estació de "Sardanyola-Ripo-
llet", hem sentit alguns parers respecte á la
barana del pont de pedra que corresponent á l'
endent nou.

ARTISTA CATALÀ

TENOR DON ANGEL F. DE CONSTANTÍ.

Donat lo cas que algun viatjer sabedor de tal innovació se pensés que l'endent nou continua en aquell trós de barana, ab la fosca podria molt bé pensarse saltar en terreno segú lo que desgraciadament succehiria fora que en aniria daltebaix.

Ab aixó, ens atrevim á ferho avinent al digno jefe de la citada estació, en nom de molts viatjers y propi, pera que se serveixi evitarho alsant una barana de fusta ó ferro. Millora es aquesta que agrahiria tothom y que no ha de escatimar qui ha donat probas de que 's preocupa del millorament y ornato d' aquell lloch tan concorregut en certs moments.

S' estant arreglant alguns dels carrers de nostra vila ab gran content de tot lo vehinat.

Entre altres reformas cal citar, la baixada que hi havia en lo carrer de Isabel II, ahont hi haurá una escala pera que se hi puga baixar ab comoditat, desapareixent aquells recons que eran tant inconvenients.

Castellar.—En una població morigerada com la nostra, casi no hi há tema per escriurer setmanalment, á no ser que succehsquen fets imprevistos, que si no han de ser de goig, ni may que vinguin. Aixó no vol dir que los que están ficats en la administració pública (com succeheix ab tots los governants que desde Madrid nos desgobernan) no estigan esposats á la pública censura, hasta en molts cassos que inconscientment y obrant de bona fé incurreixen, com afortunadament succeheix casi sempre en nostre municipi.

En ma anterior m' ocupaba d' un quantresentit relacionat entre 'l municipi passat y 'l present y avuy me toca ocuparme d' altre, que per recaure entre 'l mateix actual, no queda en gaire bon lloch la serietat de criteri ficso de que deurían estar possehits en tots los seus actes.

Es de suposar tots ignoraren lo clamoreix y disgustos que causaria la prohibició en la plassa pública de la venda de diferents articles, desde 'l moment que 'l acort fou prés per unanimitat. Jo ja crech que obraren ab arreglo á la ley, perque repetesch, conscientment, son

prou dignes per no faltarli; pero desgraciadament tots sabem que hi há lleys que 'l volguerlas fer cumplir matan una costum, y aixó es lo que ha passat en lo referit acort. D' aixó n' esdevingué que com succehi en los somatents del Bruch que lo timbaler sanpedorenc ab sos sons cridá 'ls altres pera engroixir las filas en defensa de sas llibertats perdudas, no ha faltat tampoch qui, simulant á aquell y treballant pel mateix fi, ha buscat algunas dotzenas de firmas encabessadas en atenta súplica, demanant la abolicció del tal acort, lo que per fi se 'ls concedí no sens un gran debat que acaba per votació guanyada per un de majoria, que si al acordarho haguessin pensat bé lo que feyan, ó en tal cas obrat com are ans de firmarho, hauria quedat mes ben sentat lo criteri d' abduas parts y de donar lo mateix resultat ni 'l poble s' en hauria enterat.

També 'ns passa un cas molt raro ab lo càrrech de Jutge municipal que no recordo hagués succehit may. S' enviaren las ternas en lo mes de Mèig com s' acostuma y casi sempre venia 'l nombrament á favor del que informaban las autoritats locals; aquesta vegada no fou aixís, perque la corruptora política s' hi ficá y per sorpresa vingué nombrat lo metje senyor Vergés, qual nom en cap terna figuraba. Repetint lo que deya en altre número d' aquest setmanari, á la majoria 'ns era ben indiferent; pero com la majoria no es tothom y sempre ni ha que romían prou, resultá que avants de pendrer possessió 's presentá á la Audiencia una instancia demostrant sa incompatibilitat; per tenir firmada ab lo municipi un contracte per la que se 'l nombrá metje titular, y que per lo tant no podia exerci dos càrrechs.

La tramitació del espedient ha durat fins fa poch, que 's notificá al interessat sa resolució, donant evidentment la rahó als recurrents. Mentrestant lo Jutge vell te d' anar tirant y no 's diu qui, ni quant lo rellevarán. Cosas que si no fessin fástich farian riure, perque ditxós qui ho vol y no ho pot haver.

L' altre setmana un minayre al agafar lo llivant per tornar al trevall se li escorregué 'l llas, anant á parar al fons que 's conta d' uns cinquanta y tants pamps.

Mollet.—Havent rebut lo "Centre Catalá," d' aquí un ofici, en catalá, del Excm. Sr. Alcalde de Barcelona com á tal y com President de la "Comissió Executiva del monument á Frederich Soler," y del secretari D. Lluís Noguera pera que 's dignés concorre al trascendental acte de posar la primera pedra al monument que se li alsará, la Junta Directiva acordá anessin á representarlo lo senyor President y 'l soci don Ricardo Canal, los qui cumpliren lo acordat.

Anem bragant lo cánem que 's molt blanch y fort, lo que interessa es que 's pugui vendre á un bon preu com s' ha fet ab lo blat, que 'n general l' han pagat á 18 pessetas los 60 kilos.

Aquí y als pobles del voltant s' han hagut de tirar als femers molts quintás de patatas per haverse pudrit y arnat.

La Garriga.—Desde aquesta població ha dirigit lo canonge Mossen Jaume Collell una carta á l' Exm. é Ilm. Sr. Bisbe de Vich, ab motiu de celebrar lo Círcol Literari de dita ciutat una sessió necrológica dedicada al mestre D. Marián Aguiló, demanant á dit Prelat que se li dongui cristiana y catalana sepultura en lo Monastir de Ripoll.

Respecte dit assumpto després de publicar la carta diu *La Veu del Montserrat* de Vich:

"La precedent carta, conforme's diu en altre lloch, fou enviada diumenge per sou autor el Círcol Literari d' aquesta ciutat, á fi de que fos llegida en la sessió necrológica que 's dedicaba en dita Societat al Mestre Aguiló. La Junta del Círcol acordá 'l dilluns presentar l' original al Exm. y Rvm. Sr. Bisbe tant aviat com arribés de Moyá, ahont havia anat lo dissapte. Aquesta embaixada, que junt ab altres dos socis del Círcol porta 'l President del mateix D. Joseph Viguer, fou rebuda per S. E. I. lo dijous passat, al matí. Enterat de la carta l' insigne Prelat manifestá als senyors comissionsats que, no solament li agradava 'l pensament de dar honrosa sepultura á D. Marián Aguiló en lo restaurat Monastir de Ripoll, sino que faria ell tot lo que estigués en sa má per durlo, com més aviat millor, á la prácti-

ca. La resposta del senyor Bisbe fou acompanyada d' un hermós elogi del gran creyent y del gran catalá, qual perdua, tant en lo Principat com en los antichs reyalmes units á ell pels llassos de la llengua y de l' historia, ha sigut tant fonament sentida.

Contant ja ab la conformitat del ilustre Restaurador de Santa María de Ripoll, contant també, com se contarà, ab la conformitat de la familia Aguiló, la Junta Directiva del Círcol Literari, degudament autorizada pel senyor Bisbe, comensará immediatament los treballs preparatoris per la realisació del pensament, procurant interessarhi á tots los elements que, per un camí ó altre, perseguixen los ideals que umpliren la vida del Patriarca de nostra literatura.

Res més debém afegir á aqueixas curtas ratllas. Per crida basta la magnifica carta del Canonge Collell. Per llensarnos á l' empresa nos basta també la favorable acullida que ha donat á la carta nostre Prelat estimadíssim. No cal dir que *La Veu de Montserrat*, qual amor al mestre Aguiló nos sembla qu' está demostrat plenament, estarà incondicionalment al costat dels encarregats de la realisació de l' idea, oferintles desde ara sas columnas y aydarlos en tot lo que puga. La grandesa del obgecte demana tota lley de sacrificis. Y nosaltres no dubtém de que tots los elements que han contribuít á ressucitar lo vivificador esperit de la Nacionalitat catalana, en lo Principat y fora del Principat contribuirán també á honrar en aquesta forma la memoria del gran Aguiló."

EFEMERIDES VALLESANAS

Mes d' Octubre

—
Dia 10

1854.—Lo Rector de S. Juliá de Palou, Mossen Ramon Ferrer, del qui se 'n guardan bons recorts en l' arxiu d' aquella parroquia, redacta una artificació del estat en que 's tro-

ban las duas capellas existents en aquell terme, baix la invocació respectiva de la Mare de Deu del Lledó y de la Mare de Deu de las Ayguas. La primera es actualment enderrocada, exceptuant alguns trossos de paret, y la segona si be s' ha tingut per alguns anys bastant abandonada, ara 's tracta de restaurarla.

Dia 11

1808. Cap al tart entran á Granollers uns 3500 francesos, abandonant la població sos habitants després d' oposar resistencia á la invasió 'ls pochos micalets que hi havia. Segons sembla 'l proposit dels francesos era apropiarse tot lo ví y blat que trobesin per aquets encontorns; aixís ho consignan duas cartas fatxadadas á Caldas y firmada la una per Ramon Folguera comisionat pera l' establiment d' un hospital de campanya, y l' altra per lo batlle de dita població Bernat Escayolá.

Dia 12

1808. Cuatre mil francesos entran á Granollers, portantse cruelment ab sos habitants, profanant santes reliquias de la iglesia parroquial y calant foch en diferents indrets de la vila. Se 'n van cap á San Cugat.

Dia 13

1551. Alguns francesos, en estat de miseria abandonant la vila de Granollers, per entornarse 'n á la seva terra.

Dia 14

1808. Habent los francesos durant sa estada á Granollers, verificat alguns robos á la iglesia parroquial y tirat per terra 'l cos de Sant Placit Martyr, lo Rector se 'n emporta ditas santes reliquias á Vilanova de la Roca, ahont y baix la custodia del Rector de la esmentada població estigueren ab mes seguretats durant algun temps.

J. MASPONS Y CAMARASA.

Granollers.

Sabadell.—Diumenge passat se despediren de nostre públich los celebrats y aplaudits tenors D. Francisco Alcántara y D. Angel F. de Constantí que actuaban en los teatros de "Euterpe," y de los "Campos," respectivament.

No cal dir que no escassejaren los aplausos, com tampoch la concurrencia, tractantse de tant reputats tenors.

—**Sant Cugat del Vallés.**—La companyia que dirigeix lo Sr. Blanes y que posá en escena diumenge passat á la nit, lo drama en 3 actes *La Paz del hogar y Tal hi va que no s' ho creu*, pot estar orgullosa per los aplausos qu' obtingué; puig per més qu' era escassa la concurrencia, en cambi era escullida y sapigué recompensá los esforços de la companyia.

La Sra. Balestroni se guanyá las simpatías del públich en lo paper de *María*, per més que es petitet. Esperem véurerla en altres obras per apreciar son trevall, ja que li veyém facultats per ferho.

Los Srs. Blanes, Camps y Altarriba, se lluiuren en sos respectius papers; per més que se notá la falta d' ensaïxos. Los demás ajudaren al bon conjunt de l' obra.

—La funció que se havia de fer per aquesta companyia, en **Setmanat**, tingué que sospenders á causa del mal temps.

ÍRGELE (P.)

VARIETATS

PENSAMENTS

Las caretas al cap y al últim s' enganxan á la pell. La hipocresía acaba per sér de bona fé.

—
Ja qui asegura que la pilleria sempre ha sigut patrimoni de la gentota; mes un escrip-

tor rus ha dit, que es patrimoni dels hipòcrites.

Voléu saber qui es un home?, ha dit Pom-balski; mireu ab qui 's fá la dona que te per muller.

La mansuetat es patrimoni dels prudents; mes Corneli ha dit en sos escrits, que es patrimoni dels leros.

Val mes que d' un home debil te 'n fássis ton enemich que ton amich.

La curiositat es l'instint de la sabiduria.

JOS. BILLINGS-PURITANI.

SECCIÓ AGRÍCOLA

Aquest any s' observa molt moviment y preparatius, pera la plantació de vinyas en lo Vallés, puig tan sols los vehins d' aquesta vila se calcula que plantarán á lo menos unas cent cincuenta cuarteras de terra.

Avant pagesos, procureu la replantació de vinyas, puig ja vejéu que sens aquest element la miseria se apoderará de tothóm.

Firas desde 'l dia 11 al dia 17 del corrent.

Dia 11.—Bellver.—12, Arbucias, Bagá y Bellver.—13. Esterri d' Aneu y Bellver.—14. Besalú.—15. Campdevánol, Ripoll, Sant Joant de las Abadesas, Vendrell y Verdú.—17. Castellfolit de Riubregós.

Santoral de la Setmana

OCTUBRE=31 dias.

Dilluns, 11.—S. Nicasi b. y mr. y Sta. Plácida vg.

Dimars, 12.—Ntra. Sra. del Pilar de Saragosa y S. Serafi cf.

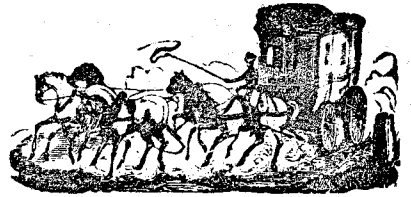
Dimecres, 13.—S. Eduardo rey cf. y Sta. ledonia vg.

Dijous, 14.—S. Calisto p. mr. y Sta. Fortunda vg. mr.

Divendres, 15.—Sta. Teresa de Jesús vg. fdr., compatrona de las Espanyas.

Dissapte, 16.—S. Galo ab. y la beata Maria de la Encarnació vg.

Diumenge, XIX.—Sta. Eduvigis vda., duquesa de Polonia.

CORRESPONDENCIA

M. P. Sabadell: entesos.

J. R. S. Barcelona: anirá.

F. C. Granollers: No te cap necessitat de leho, escrigui, y propagui y lo demás dexiho escotar.

B. S. M. no vá; vosté promet; escrigui.

J. M. Saragosa: rebut son treball; quedat entesos.

A. E. Palma: gracias.

L' ADMINISTRADOR.

AVIS

Tothom que hagi rebut lo periódich y no dona avis en contra s' el considerará com á suscriptor.

Lo senyors suscriptors de la *Columna forastera* que desitjin rebre lo periódich se servirán pasar avis á aquesta Administració de son domicili á Barcelona.

Lo pago deu ferse en aquesta Administració, en casa 'l senyors corresponents ó en los llochs de venda.

Los de fora de la vila poden ferho enviant l' import en sellos de correu.

L' ADMINISTRADOR.

Imprempta de M. Ribera, Sant Domingo, 34.—Sabadell